

Љубиша СИМОВИЋ

ИМПЕРАТИВ ЗА ИЗЛАЗАК ИЗ ЕКЛЕКТИЦИЗМА

Скулптуре Милана П. Ракочевића,
Дом културе Студентски град, 17 — 31. март 1992. године

Освајајући несметано, можда најсмелије до сада, трећу димензију, сликарство осамдесетих озбиљно доводи у питање оштро разграничење са скулптуром. Истовремено, у клими постмодерног, често расплинутог плурализма, скулптура (у ужем смислу значења термина) одолева искушењима. Она се приметно повлачи пред агресивнијим сликарством, зналачки осваја текућа искуства, опрезно чувајући своју посебност. Уосталом, овакав рационализам природно је својствен дисциплини која подразумева стрпљив и студиозан рад у стваралачком процесу.

Управо та особеност је обезбедила скулптури улогу носиоца авангардних токова у ери доминације импулсивних неоекспресионистичких »образаца« и других еклектицизама већ увелико аутаркичне уметности. Почетак деведесетих обавезује на повратак ЈЕДНОМ, а филозофију »новог« сингуларизма, открива у стваралаштву генерације младих вајара, који иако осетљиви на промене у правцу потпуне слободе, остају доследни захтевима дисциплине.

Управо том кругу аутора припада Милан П. Ракочевић. Његове скулптуре настају уз огромну радост стварања и богатство ликовног дара, отелотворујући несагледив простор уметникове маште. Ракочевићев визир, отпоран према грубо наметнутим цивилизацијским нормама, доказује тезу о постмодерном уметнику као крајње субјективном сведоку времена и носиоцу свести о културном и уметничком наслеђу.

Ослањање на искуство ready-madea и старежне скулптуре није у функцији концептуалног односа према предметима, које уметник самим својим избором подиже на пиједестал естетске творевине, већ је последица истинске примарне задивљености пред откривеним старежним облицима, при чему се увек ослушкује императив ликовне дисциплине којој припада целокупним својим уметничким бићем.

Поетика Ракочевићевог стваралаштва извире из деликатног осећања за интимну причу етнографске грађе из које су углавном коришћени готови предмети. Та прича, којој уметник даје посебан значај, преводећи је називима својих дела у језик свакодневнице, понекад је на ивици опасно изнуђеног, где облик преузима минорну улогу подршке идеји која му претходи. Ипак, изразита поетичност и духовитост са сигурним упориштем у ликовности, спасавају овакав поступац од најчешће усиљеног интелектуализма, постављајући творачку руку на трон култа, а пластичку чињеницу у само средиште стваралаштва. Дакле, синтеза мануел-

ног и мисаоног, уравнотеженост свих слојева скулптуре, што ово дело сврстава међу најактуелније у домену вајарске продукције. Ако би прихватили ону, можда превише уопштenu поделу савремене домаће скулпторске сцене на рационалну и реторичку скулптуру, онда је сасвим сигурно да Ракочевићево стваралаштво припада овој другој, реторичкој линији.

Цртежи, који се на овој изложби појављују као скице — тумачи скулптура или пре скулпторског поступка, само условно се тако могу прихватити. Поље њиховог зрачења је шире, аутономија већа. Разлог је јасан и оправдан: доследност техници и особеним пластичким средствима. Из тог разлога мост који посредује овим блиским ликовним дисциплинама мање је формалне, више садржинско-симболичке природе.

Јасно је да услов уметничке зрелости нису године старости, већ интегрисан лични став у односу на окружење. У том смислу »мутантно време« у којем се сви налазимо прави је изазов за креативан рад. Милан Ракочевић је прихватио тај изазов...